

WYTYCZNE

w sprawie kategoryzacji Jednostek Operacyjno-Technicznych Ochotniczych Straży Pożarnych.

1. Przedmiot, cel i zakres wytycznych.

Podstawowym zadaniem statutowym ochotniczych straży pożarnych jest branie udziału w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, klęsk żywiołowych, zagrożeń ekologicznych, katastrof i innych zdarzeń zagrażających życiu, zdrowiu i mieniu człowieka oraz środowisku naturalnemu.

Katalog działań ratowniczych OSP jako wiodących społecznych organizacji ratowniczych jest bardzo szeroki i obejmuje:

- 1) ratownictwo podczas pożarów;
- 2) ratownictwo techniczne w tym komunikacyjne;
- 3) ratownictwo medyczne;
- 4) ratownictwo wodne;
- 5) ratownictwo chemiczne;
- 6) ratownictwo ekologiczne;
- 7) ratownictwo podczas powodzi i innych katastrof naturalnych;
- 8) inne rodzaje ratownictwa.

Do prowadzenia działań ratowniczych każda OSP powinna mieć wyłoniony oddział ratowniczy określany w statucie jako **JEDNOSTKA OPERACYJNO TECHNICZNA – JOT**.

JOT powołuje swoją uchwałą zarząd OSP spośród członków czynnych zaproponowanych przez naczelnika. Zarząd OSP uchwała, także regulamin organizacyjny JOT.

Celem wytycznych jest racjonalna kategoryzacja (klasyfikacja) Jednostek Operacyjno-Technicznych OSP umożliwiająca szybkie określenie ich wartości bojowej tj. możliwości skutecznego podejmowania działań ratowniczych.

Kategoryzacja JOT pozwoli także na ocenę zabezpieczenia terenu (gminy, powiatu) przez aktualnie działające OSP oraz niezbędnych potrzeb dot. ilości i wyposażenia OSP w stosunku do potencjalnych zadań tych jednostek przy przewidywanym maksymalnym zagrożeniu.

Umożliwi to przyjęcie w planach ratowniczych określonego szczebla (gminy, powiatu) docelowej kategorii JOT w poszczególnych OSP i działanie mające na celu faktyczne uzyskanie tej kategorii.

Wytyczne dotyczą Ochotniczych Straży Pożarnych zrzeszonych w Związku OSP RP.

2. Wyjaśnienie określeń przyjętych w wytycznych.

- **czas dysponowania** – czas ustalony w gminnym lub powiatowym planie ratowniczym liczony w minutach od zadysponowania do wyjazdu zadysponowanych załóg.
- **działania zabezpieczające** – czynności nie związane bezpośrednio z działaniami ratowniczymi likwidującymi skutek zdarzenia lecz uprzedzające zdarzenie lub ograniczające pośrednio jego skutki np. monitorowanie terenu, oznakowanie i oświetlenie terenu zagrożonego, poszukiwanie osób zaginionych, informowanie ludności itp., a także różne formy ochrony ludności i pomocy humanitarnej.

- **własny teren chroniony** – teren, na którym JOT zobowiązana jest podjąć działania z dyspozycji własnej lub uprawnionego ośrodka dyspozycyjnego
- **sekcja** – zespół członków czynnych OSP powołanych do JOT liczący 10 osób
- **pluton** – pododdział składający się z 2-3 sekcji
- **załoga** – normatywna obsada osobowa samochodu (pojazdu, środka transportu)
- **ratownik OSP** – członek OSP powołany do JOT posiadający niezbędne wykształcenie oraz badania lekarskie, a także ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków w czasie wykonywania zadań statutowych.

3. Kategorie JOT

Kategoria I – JOT zdolna do podjęcia w czasie dysponowania do 5 min. n/w działań:

- 1) działania ratownicze w czasie pożarów
- 2) działania ratownicze w czasie katastrof, wypadków i awarii technicznych, szczególnie komunikacyjnych
- 3) działania ratownicze w czasie jednego z n/w zagrożeń:
 - a) zagrożenia powodziowego i wodnego
 - b) zagrożenia chemicznego i ekologicznego
- 4) udzielenie zgodnie z obowiązującymi procedurami pierwszej pomocy medycznej
- 5) działania zabezpieczające w czasie innych działań ratowniczych.

JOT w sile plutonu z własnym obszarem chronionym obejmującym teren powiatu.

Kategoria II – JOT zdolna do podjęcia w czasie dysponowania do 5 min. n/w działań:

- 1) działania ratownicze w czasie pożarów
- 2) działania ratownicze w czasie katastrof, wypadków i awarii technicznych, szczególnie komunikacyjnych
- 3) udzielanie zgodnie z obowiązującymi procedurami pierwszej pomocy medycznej
- 4) działania zabezpieczające w czasie innych działań ratowniczych

JOT w sile plutonu z własnym obszarem chronionym obejmującym teren powiatu.

Kategoria III – JOT zdolna do podjęcia w czasie dysponowania do 5 min. n/w działań:

- 1) działania ratownicze w czasie pożarów
- 2) udzielanie zgodnie z obowiązującymi procedurami pierwszej pomocy medycznej
- 3) czynności zabezpieczające w czasie innych działań ratowniczych

JOT w sile sekcji z własnym obszarem chronionym obejmującym teren gminy.

Kategoria IV – JOT w OSP lokalnego działania zdolna do podjęcia w czasie dysponowania do 10 min. ograniczonych działań ratowniczych w czasie pożarów oraz ograniczonych działań zabezpieczających.

JOT w sile sekcji z własnym obszarem chronionym obejmującym teren miejscowości będącej siedzibą OSP.

JOT specjalistyczna – przygotowana do specjalistycznych działań ratowniczych i zabezpieczających w czasie klęsk żywiołowych, katastrof, awarii i innych zagrożeń.

4. Wymogi organizacyjno-techniczne poszczególnych kategorii JOT.

Lp	Kategoria	Zakres działań-rodzaj ratownictwa	Stan osobowy JOT- w tym dowódcy	Normatywne wyposażenie w środki transportu	Normatywne wykształcenie	Normatywne łączności i alarmowania	Uwagi
1	I	1) działania ratownicze podczas pożarów 2) ratownictwo techniczne i komunikacyjne 3) ratownictwo medyczne 4) minimum jeden z pozostałych rodzajów ratownictwa 5) działania zabezpieczające	30 ratowników OSP w tym: - naczelnik i z-ca naczelnika - d-ca plutonu - 3 d-ców sekcji	4 szt. środków transportu, w tym: - 1 ciężki samochód gaśniczy - 1 średni samochód gaśniczy - 1 średni lub lekki samochód ratowniczo-gaśniczy - 1 inny środek transportu (przyczepa, środek pływający, itp.)	- 6 dowódców - 6 kierowców-operatorów - 6 ratowników medycznych - wszyscy wykształcenie podstawowe ratownika OSP	- gminne centrum reagowania lub punkt alarmowo-dyspozycyjny - radiowy system alarmowania DSP - 4 radiostacje samochodowe	OSP powinna być włączona do KSR JOT powinna być włączona do odwołu wojewódzkiego
2	II	1) działania ratownicze podczas pożarów 2) ratownictwo techniczne i komunikacyjne 3) ratownictwo medyczne 4) działania zabezpieczające	20 ratowników OSP w tym: - naczelnik i z-ca naczelnika - d-ca plutonu - 2 d-ców sekcji	2 szt. środków transportu, w tym: - 1 ciężki lub średni samochód gaśniczy - 1 lekki samochód ratowniczo-gaśniczy	- 5 dowódców - 4 kierowców-operatorów - 4 ratowników medycznych - wszyscy wykształcenie podstawowe ratownika OSP	- punkt alarmowo-dyspozycyjny - radiowy system alarmowania DSP - 2 radiostacje samochodowe	OSP powinna być włączona do KSR
3	III	1) działania ratownicze podczas pożarów 2) ratownictwo medyczne 3) działania zabezpieczające	15 ratowników OSP w tym: - naczelnik i z-ca naczelnika - 1 d-ca sekcji	- 1 średni samochód ratowniczo-gaśniczy	- 3 dowódców - 2 kierowców-operatorów - 2 ratowników medycznych - wszyscy wykształcenie podstawowe ratownika OSP	- 1 radiostacja samochodowa	-
4	IV	1) działania ratownicze podczas pożarów 2) działania zabezpieczające	10 ratowników OSP w tym: - naczelnik i z-ca naczelnika	- 1 lekki samochód gaśniczy lub doraźny środek transportu	- 2 dowódców - 2 kierowców-operatorów (jeżeli OSP posiada samochód) - wszyscy wykształcenie podstawowe ratownika OSP	- 1 radiostacja samochodowa na samochód gaśniczy	-
5	JOT specjalistyczna - wymogi organizacyjno-techniczne ustalane indywidualnie dla każdej jednostki.						

W zależności od potrzeb miejscowych JOT I kat. może być wyposażona dodatkowo w samochody (środki transportu) specjalne np. drabinę mechaniczną lub podnośnik, statek ratowniczy, itp., a także inny specjalistyczny sprzęt ratowniczy.

5. Ustalenie kategorii JOT oraz inne uwarunkowania, wymogi i uwagi.

- 1) aktualna i planowana kategoria JOT ustalana jest w gminnym i powiatowym planie ratowniczym;
- 2) kategoria JOT może stanowić (być równoznaczna) kategorię OSP;
- 3) JOT I i II kategorii mają priorytet w zabezpieczeniu finansowym;
- 4) członkowie czynni OSP powołani do JOT powinni być wyposażeni w środki ochrony osobistej indywidualnej;
- 5) członkowie czynni OSP powołani do JOT noszą na umundurowaniu bojowym oznaczenie kategorii JOT;

- 6) członkowie czynni OSP powołani do JOT powinni posiadać odpowiedni stan zdrowia oraz obowiązujące przeszkolenie z zakresu BHP;
- 7) naczelnicy, d-cy plutonów i sekcji powinni posiadać uzupełniające przeszkolenie dowódcze a ratownicy OSP obsługujący urządzenia techniczne (agregaty, motopompy, aparaty ochrony dróg oddechowych, urządzenia łączności i przetwarzania danych, itp.) przeszkolenie uprawniające do bezpiecznego posługiwania się tym sprzętem;
- 8) normatywne wyposażenie JOT w sprzęt i urządzenia (poza ustalonymi w niniejszych wytycznych) ustalane jest na podstawie: normatywnego wyposażenia posiadanych samochodów i innych środków transportu oraz normatywu wyposażenia w sprzęt JOT i środki ochrony indywidualnej ratowników OSP ustalone w odrębnych opracowaniach
- 9) w działaniach ratowniczych i zabezpieczających załogi JOT postępują zgodnie z ustalonymi standardami i procedurami.

6. Uzasadnienie.

Kategoryzacja JOT, a zarazem OSP jest niezbędna ze względu na:

- 1) wymogi prawne i faktyczne zwiększające udział OSP w działaniach ratowniczych;
- 2) konieczność planowania operacyjnego zabezpieczenia terenu uwzględniającego rodzaje zagrożeń i przygotowanie niezbędnych sił i środków ratowniczych;
- 3) uwarunkowania ekonomiczne zmierzające do racjonalnego wydatkowania środków publicznych na utrzymanie OSP;
- 4) konieczność opracowania przejrzystych procedur (regulaminów itp.) udziału OSP w działaniach ratowniczych oraz normatywów osobowych, szkoleniowych, logistycznych i sprzętowych;
- 5) zapewnienie bezpieczeństwa ratownikom OSP w czasie działań ratowniczych;
- 6) konieczność zapewnienia niezbędnego dopływu do OSP nowych członków spełniających wymogi stawiane ratownikowi OSP;
- 7) wytyczne stanowią opracowanie wyjściowe dla innych opracowań dot. organizacji i funkcjonowania OSP jako wiodących społecznych organizacji ratowniczych.